

Ἡ πρώτη σκέψις ἢ ἐπερχομένη εἰς τὸν νοῦν παντὸς ἐπισκεπτομένου τὰ ἐν αὐτῷ ἐκτεθειμένα ἔργα καὶ γινῶσιν ἔχοντος τῶν παρ' ἡμῶν προϊόντων τῆς τέχνης τχύτης εἶνε ὅτι οἱ γλύπται μας δὲν εἰργάσθησαν διὰ τὴν Ἐκθέσιν. Μερικαὶ προτομαὶ νεκρῶν ἐξετέθησαν μόνον καὶ μερικὰ ἐπιτύμβια ἀγάλματα. Ἐδέθησε δηλαδὴ νὰ συληθῆ τὸ νεκροταφεῖόν μας διὰ ν' ἀποτελεσθῆ τμήμα ἰδικίτερον γλυπτικῆς καὶ δὲν ἔχουν ἴσως ἀδικον οἱ τεχνίται μας ἀφοῦ τὴν τέχνην προστατεύουσι καὶ ἐμψυχώνουσι περισσότερο οἱ νεκροὶ παρὰ οἱ ζῶντες. Μόνος ὁ νεαρὸς γλύπτης κύριος Γεώργιος Μπονάκος, κεκτημένος γνήσιον τὸ τάλαντον τῆς καλλιτεχνικῆς εὐφυίας καὶ διακαίόμενος ὑπὸ θερμουργοῦ ἐμπνεύσεως, εἰργάσθη μετ' αὐταπαρνήσεως καὶ ἐπαρουσίασεν ἔργα μαρτυροῦντα, ὅτι δύναται ν' ἀναθάλη καὶ νὰ εὐδοκιμήσῃ καὶ πάλιν εἰς τὴν χώραν μας ἡ ὠραία αὕτη τέχνη, τῆ « Ἀστὺ » δέ, ὅπερ εὐελπι ἐχαιρέτισεν ἄλλοτε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ νεαροῦ καλλιτέχνου, μετὰ χαρᾶς χαιρετίζει καὶ νῦν τὴν ἐπικύρωσιν τῶν ἐλπίδων του. Ὁ Πάρις καὶ ὁ Κανάρης τοῦ κ. Μπονάκου εἶνε ἔργα οὐχὶ κοινῆς ἀξίας, ὁ δ' Ἑλληρ ἐν δουλείᾳ ἠδύνατο νὰ διαπρέψῃ καὶ εἰς ἀσυγκρίτως σπουδαιότερας καλλιτεχνικὰς ἐκθέσεις διὰ τε τὴν ἔμπνευσιν καὶ τὴν ἀνεπίληπτον ἐκτέλεσιν. Ἐὰν μάλιστα ἡ φυσιογνωμία τοῦ δεσμώτου ἦτο ἐλληνικωτέρα ὅπως οὖν, τὸ ἔργον θὰ ἐκέρδιζεν ἔτι περισσότερον ἄλλ' ἢ ἔλλειψις αὕτη εἶνε δυνατὸν νὰ διορθωθῆ. Μόνον διὰ τὸν διαγωνισμὸν τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Βύρωνος εἰργάσθησαν ἐπίτηδες οἱ ἡμέτεροι γλύπται καὶ ὑπάρχουσιν ἐν τῇ Ἐκθέσει ἑπτὰ ἐν ὅλῳ προπλάσματα. Ἐξ αὐτῶν τὰ κωμικώτερα εἶνε οἱ δύο φουστανελλοφόροι Βύρωνες τοῦ Φυτάλη, ὧν ὁ εἰς μάλιστα κρατεῖ καὶ ἐλληνικὴν σημαίαν! Ἀτυχὲς εἶνε ἐπίσης καὶ τὸ τοῦ κ. Βιτάλη ἐν τῇ παραστάσει τοῦ Βύρωνος, κρατοῦντος ὡς κοινουτινὸς γραμματικοῦ ἐπέννα καὶ χάρτι, χάρτι καὶ καλαμάρι. Τὸ τοῦ κ. Σώχου εἶνε τερατωδῶς θεατρικὸν καὶ μελοδραματικόν. Ὁ Βύρων φαίνεται ἐν αὐτῷ τόσο ἐξάλλος, ὥστε ἐκτελεῖ ἐπὶ τοῦ βήθρου του pirouettes καὶ ἂν ἀκουσθῆ ἐκεῖ τριγύρω ἤχος βιολίου, εἶνε βεβαιότατον, ὅτι θ' ἀνακηδήσῃ μέχρι τῆς ὀροφῆς. Σεμνότερον ἐν τῇ στάσει καὶ πρωτοτυπότερον ἐν τῷ συνόλῳ εἶνε τὸ τοῦ κ. Βιτάρη, ἀλλὰ καὶ οὗτος παραδόξως πρέστησε τὸν Βύρωνα πρεσβύτερον κακόμορφον, ἀπεριποίητον, σύννου ὡς συνωμότην, μὲ μίαν λύραν δυσκναλόγως μικρὰν ἐρριμμένην παρὰ τοὺς πόδας του. Ὑπάρχει καὶ ἐν ἑτέρον πρόπλασμα πεμφθὲν ἐκ Γερμανίας παρὰ τοῦ κ. Βιτάλη, ἀλλ' ὑποθέτομεν, ὅτι παριστᾷ τὸν Μόζαρ! ἢ ἄλλον τινὰ οὐδ' εἰς δέκατον ἕκτον βαθμὸν συγγενῆ τοῦ ποιητοῦ τοῦ Τσαϊλδ Ἄρολδ. Ἀνεκτιρορήτως ὑπέρτερος ὄλων ὡς πρὸς τὴν ἐμπρέπουσαν εὐγενῆ στάσιν, ὡς πρὸς τὴν ἔκφρασιν τῆς μορφῆς, ὡς πρὸς τὴν τεχνικὴν διευθέτησιν τῶν πτυχῶν καὶ τὴν ἀρμονίαν τοῦ ὅλου εἶνε ὁ Βύρων τοῦ κ. Μπονάκου. Ὁ ἀριστοκρατικὸς ποιητὴς τῆς Ἀλβιδῶνος οὕτως ἤρμοζε νὰ εἰκονισθῆ. Μόνον αἱ περὶ τὸ βήθρον συμβολικαὶ παραστάσεις δὲν εἶνε πολὺ ἀνάλογοι οὐδ' ἐπιτυχεῖς ἂν ἀντικατασταθῶσιν ἐπιτυχέστερον, τὸ καλλιτέχνημα τοῦ νεαροῦ γλύπτου δύναται νὰ θεωρηθῆ τέλειον.

Πλήθος συρρέει πολὺ καθ' ἐκάστην πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Ἐκθέσεως, ἀκούραστον δὲ δεικνύεται ἰδίως τὸ ὠραῖον φύλον. Παρχέλιτομεν ἕνα διάλογον γενόμενον ταπεινῇ τῇ φωνῇ εἰς μίαν τῶν αἰθουσῶν μεταξὺ μίαις καλλονῆς καὶ ἀνὸς ἀνηλεοῦς λατρευτοῦ τῆς :

— Μὴ μ' ἐκθέτης, σὲ παρακαλῶ!
— ὦ! μὰ ἐδῶ ἴσα ἴσα εἶνε Ἐκθέσις!

Τὴν γενικὴν περιέργειαν προσελκύει ἡ ἀγριωτάτη συλλογὴ τοῦ κ. Πονηροπούλου, καθὼς καὶ τὴν βαθυτάτην σκέψιν, εἰς οὐδὲν δυστυχῶς ἀπολήγουσαν συμπέρασμα περὶ τοῦ λόγου, δι' ὃν ἡ συλλογὴ αὕτη συμπεριελήφθη ἐν τῇ Ἐκθέσει καὶ κατέλαβε τόσο ἄνωρον. Μεγάλην ἰδίως αἰσθησὶν ἐμποιεῖ ἡ φωτογραφία τοῦ ἐκθέτου κ. Πονηροπούλου φέροντος ἀπειράριθμον πληθὺν κρασῆμων καὶ μεταλλίων κρεμασμένων ἀπὸ τοῦ τραχήλου του μέχρι τῶν γονάτων. Κάποιος παρατηρεῖ, ὅτι δὲν εἶνε θέσις τῆς φωτογραφίας αὐτῆς ἐκεῖ, ἀλλ' εἰς τὸ τμήμα τῶν ὀρυκτῶν καὶ τῆς μεταλλευτικῆς.

— Διατί; τὸν ἐρωτοῦν.
— Διότι θ' ἀπεδεικνύετο, ὅτι ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ κ. Πονηροπούλου θὰ ἦτο ἡ θαυμασιωτέρα ἐπιχείρησις.

Παρὰ τὴν εἴσοδον :

— Πῶς λέγεται αὕτη ἡ μηχανὴ ποῦ ἔχουν στημένην εἰς τὴν θύραν;
— Ἀριθμητὴς.
— Μὰ δὲν εἶναι σωστόν; ἔπρεπε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος νὰ ἔγρυν καὶ ἕνα ... παρονομασίη!

Ἡρώδης ὁ Ἄττιυός

Η ΔΙΑΘΗΚΗ

Ὅταν ἀκόμη μᾶς φωνάζουν γιὰ τὴν διαθήκην
Αὐτοῦ τοῦ Ἑλληνο-Βουλγάρου μακαρίτη,
Αισθάνομαι, σὰς βεβαιῶ, πολὺ μεγάλην φρίκην
Κι' εἰς ἔγω τὴν κατάρα τοῦ Μητροπολίτη.

*

Λένε, πῶς τᾶκανε ὁ μακαρίτης τῶν Βουλγάρων,
Λένε, πῶς τὰ ἀφῆκε ὅλα στὰ παιδιὰ του
Λένε, καλὰ καθούμενα, πῶς εἶθε μαῦρον Χάρον
Καὶ ἄλλοι, ὅτι πίθηνεν ἀπ' τὴν καρδιά του

*

Ἦταν ἀπ' ὅλα αὐτὰ, σὰς βεβαιῶ, ἐγὼ μονάχα
Κατάλαβα, πῶς ἀντιτραφῆσαν οἱ ὄροι,
Ὅτι τὸν ἄλλον κόσμον τὸν νομίζουμε γιὰ χάχα.
Καὶ τοὺς παράδες πῶς θὰ φᾶν οἱ δικηγόροι.

Μαῦρος Τάτος